

CÍRKEV – SKANZEN DNEŠNÍ DOBY?

Ř 5,6-8; Ko 1,15-23

Úvod

S oblibou se dnes tvrdí, že Češi patří k nejateističtějším zemím v Evropě. Něco na tom jistě je. Ale možná ještě více platí, že Čechům silněji vadí instituce církve než samotná víra v Boha. Sem spadají všechny ty postesky, že církvim jde jen o moc nad lidmi, že církev má temnou historii, že církvi jde jen o majetek, že církve jsou příliš dogmatické, atd. atd. Krom toho všeho ještě církve nesou výtky, že jsou zastaralé, že nejdou s dobou. A sem míří naše dnešní pozornost. Je církev skutečně skanzenem dnešní doby? Je církev už přežitá, jak se domnívali i komunisté, kteří vyhlíželi, že postupně vliv církví na lidi vyhasne?

Když jsem předl lety hovořil s jednou paní, která měla zájem dozvědět se více o křesťanství, tak mi po chvíli rozhovoru řekla: 'Ale já jsem myslela, že se za ta staletí církev dostala přeci jen už dál. A ono je to pořád to samé.'

Ano, dodávám, v církvi skutečně už 2000 let jde pořád o to samé. Pořád ta samá Bible a pořád ta samá zvěst o hříchu, o Ježíši, o odpuštění, o Boží lásce. Pro mnohé je to zastaralá veteš uplynulých tisíciletí. Ale lze se na to dívat i jinou optikou. Jestliže je tu něco už 2000 let a stále to nachází odezvu, byť ne celospolečenskou, není v tom přece ukryt nějaký nedoceněný poklad?

Chtěl bych dnes hovořit o tom, v čem vidím přínos církví. Vnímám to tak, že církve jsou tu od toho, aby něco důležitého lidem *připomínaly*. Církve připomínají mnoho důležitých věcí. Já bych chtěl zmínit konkrétně dvě věci: totiž že tu nejsme náhodou, a že náš život má větší cenu, než si možná myslíme.

1) Připomíná, že tu nejsme náhodou

Pokud někdo začne filosofovat nad otázkou: 'proč jsem na světě' a 'proč jsem to zrovna já a ne někdo jiný', bude asi nejčastější odpovědí: NÁHODA. Vždyť kolik příznivých okolností se muselo sejít, abych vznikl zrovna já a jakákoli byt' nepatrná změna mohla zapříčinit, že bych tu dnes neseděl já, ale třeba někdo jiný. Ohromné náhodě vděčíme za to, že tu dnes sedíme my a právě takoví jací jsme. Stačilo málo a všechno bylo jinak – co kdyby se mí rodiče nesetkali, co kdyby se nespojili právě v ten kýžený okamžik, co kdyby v té konkurenci pohlavních buněk zvítězila nějaká jiná...?

A tak nějak podobně jsme si navykli přemýšlet i našem světě a celém vesmíru. Kolik příznivých okolností se muselo sejít, aby vznikl a byl zachován tento svět a harmonický vesmír? Přijmeme-li za pravdivou myšlenku Big-benu, Velkého třesku, pak jen šílené náhodě vděčíme, že universum se rozprsklo právě do této, nám známé podoby, umožňující život na zemi.

Není jistě tajemstvím, že křesť. církve vždy počítali a počítají ještě s něčím jiným než s náhodou. Církve vycházejí z biblického přesvědčení, že já, človíček ten a ten, jsem tady proto, že mě tu někdo chtěl mít. A to nejen moji rodiče. Moji rodiče možná chtěli mít dítě, ale nemohli chtít konkrétně mě. Nevěděli, kdo budu a jaký budu. Mohli mít nějakou povšechnou představu – abych byl dítětem určitého pohlaví, určitých povahových vlastností, určitého nadání apod. Ale kdo budu, to museli přijmout jako danost, kterou nemohli nijak ovlivnit. Bible však mluví o někom, kdo tu nechtěl mít nějakého nahodilého člověka, ale kdo tu chtěl mít konkrétně a právě mě, takového jaký jsem. A tím je podle Bible a víry církve Bůh. Izraelský král David o tom píše ve SZ, v jednom ze svých žalmů, poetickou formou takto: „*Tobě (Bože) vzdávám chválu za činy, jež budí bázeň: podivuhodně jsem utvořen ... Tvé oči mě viděly v zárodku, všechno bylo zapsáno v tvé knize: dny tak, jak se vytvářely, dřív než jediný z nich nastal*“ (Ž 139,14.16).

Zkušenosti s rodiči mohou být různé. Někteří jsme byli pro své rodiče vytoženými, někdy vpravdě vymodlenými dětmi. Byli jsme zahrnuti jejich láskou a péčí. Někdo však zná i opačný stav – narodili se jako děti nechtěné a tento pocit si v sobě nesou třeba po celý život. Někdo zase může být dítětem sice chtěným, ale nakonec toliko trpěným, když nenaplní přemrštěné nároky a představy svých rodičů.

U Boha ovšem není nikdo nechtěným či trpěným dítětem. On tu chtěl mít tebe a právě tebe. A jako takového tě má rád a je rád, že tu jsi.

Připomíná, že náš život má nesmírnou cenu

Přemýšleli jste někdy nad otázkou jakou máte cenu? V čem spočívá vaše hodnota? Nejčastěji si asi odpovídáme tak jak sami sebe vnímáme: Svou hodnotu cítím v tom, že se snažím být poctivý, spravedlivý, milovat svou rodinu, že jsem pravdomluvný apod. Svou hodnotu odvozujeme od svých kvalit. Čím kvalitnější jsem člověk, tím víc si sebe vážím a jsem na sebe hrdý. Ale to není všechno. Svou hodnotu odvozujeme nejen podle svých osobních kvalit, ale také podle toho, jakou cenu máme pro druhé lidi. Nejsme stvořeni jako solitéři, ale jako bytosti společenské. Proto, ať si to připouštíme nebo ne, je pro nás vysoce důležité, jakou hodnotu máme pro druhé lidi. Sem patří otázky typu: kdybych teď náhle zemřel, chyběl bych

vůbec někomu? Co znamenám pro lidi kolem? Pro svou rodinu, příbuzné, přátele, známé? Kolika lidem na mě záleží? Svou hodnotu do značné míry odvíjíme od kvality vztahů, které máme.

Církev tu znovu chce také něco důležitého připomínat. Připomínat jak nesmírnou cenu má člověk v Božích očích. Ptáme se jakou? „*Sotva kdo je hotov podstoupit smrt za spravedlivého člověka, i když za takového by se snad někdo odvážil nasadit život. Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní*“ (Ř 5,7-8). Nic a nikdo nám nedodá větší pocit hodnoty, než když je ochoten pro nás něco či dokonce sám sebe obětovat. Dává tím najevo, že náš prospěch či dokonce náš život jsou mu dražší než jeho vlastní. A přesně to nás Bible učí vidět na Ježíši Kristu, Božím Synu.

Mnoho lidí má problémy s Bohem. A možná ani ne tak s jeho existencí či neexistencí. Někdy to jsou pochybnosti o Božím charakteru, o tom, jaký Bůh vlastně je, pokud tedy nějaký existuje. Lidé tak mohou s Bohem končit ne proto, že by nechtěli věřit, ale proto, že o Bohu nabyli zkreslených nebo přímo falešných představ. Takových představ o Bohu koluje mezi lidmi mnoho: Bůh jako stařík na obláčku, bez vlivu na běsy tohoto světa nebo naopak Bůh jako vzteklý soudce v taláru, který bez milosti posílá do pekel nebo Bůh jako policajt, který nám stojí s pendrekem za zády a jen dychtí, kdy uděláme nějakou chybu nebo zase Bůh jako němý a hluchý duch, jemuž se nelze dovolat. Nebo Bůh jako suchopárný nařizovatel nudných věcí a zakazovatel příjemných, atd. Mezi nejčastější námitky lidí proti Bohu patří: 'Kdyby nějaký Bůh existoval, nemohl by připustit všechno zlo kolem nás.' Lidé tak nezpochybňují jen Boží existenci, ale i Boží charakter: Bůh není a pokud je, pak je zlý.

Bůh Bible nás lidi ovšem jen nestvořil, on nás také vášnivě miluje. Jsme mu drazí tak, že jeho Syn pro nás podstoupil utrpení a potupnou smrt na kříži. Taková je naše cena v Božích očích. Ježíš Kristus naši cenu nevyvažuje ve zlatě ani stříbře, ale vyvažuje ji vlastním životem. Jsme mu dražší než jeho vlastní život.

Možná i v této věci lidem církev přijde jako ustrnulá ve středověku, když pořád hovoří o lidském hříchu, tedy o tom, že člověk byl stvořen Bohem a pro Boha, ale ukázal mu záda. Církev o hříchu hovořit musí. A to nejen proto, že se o něm mluví v Bibli, ale také proto, že hřích je reálnou veličinou světa kolem nás. Jak vysvětlit, že ve světě i v lidech je tolik zla? Jak vysvětlit, že malé děti musíte velmi pracně učit dobrým mravům, ale ty špatné umí samy od sebe? Jak vysvětlit to, že dokážeme ubližovat těm, které milujeme? Jak vysvětlit nenávisť, závist, lhostejnost? Jak vysvětlit, že když evoluční postup slibuje směr od nižšího k vyššímu, od méně dokonalého k dokonalejšímu, tak lidské srdce je vlastně stejné jako před tisíciletími? Patří skutečně slovo o hříchu do skanzenu?

Bible mluví o hříchu, tedy o tom, že člověk byl stvořen původně jako dobrý, ale odvrátil se od zdroje dobra, od Boha. Pohrdl Bohem a od té doby bloudí a hyne. Je to jakoby člověk pohrdl vzduchem, a pak se začal divit, že se dusí.

Evangelium říká, že tak to ale skončit nemusí, že člověk se může vrátit zpátky k Bohu, ke zdroji dobra a života. Ale ne sám. Znáte jistě úsloví, že za chyby se platí. To je zcela biblická myšlenka. Za chyby se skutečně platí. U hříchu je to o to děsivější, že za něj se platí životem. Mzdou za hřích je smrt, říká Bible. Ale Bible také říká, že Ježíš zaplatil tuto hroznou cenu místo nás. Odňal náš hřích, vynesl ho sám na sobě na kříž a tam za něj také zaplatil vlastním životem. Výsledkem je naše vysvobození. Jestliže někdo zaplatil za mou vinu, jsem já propuštěn na svobodu. Ježíšova smrt přinesla všeobecnou amnestii všem provinilcům. On byl odsouzen za má provinění.

Taková je tedy má cena v Božích očích. Mě, který se Bohu obrátil zády Bůh nepřestal milovat. A Kristus, Boží Syn, vyplatil můj život ze záhuby svým vlastním životem. Nejsme bezcenní. A pokud bychom třeba u lidí i byli, u Boha nikdy ne.

Závěr

Otázka dnešní neděle zní: *Je církev skanzenem?* Přijde na to. Církev musejí promyšlet jak zůstat srozumitelné dnešnímu člověku, byť nemusejí a ani nemají podléhat kdejakým módním trendům. Jsem však přesvědčen, že ta 2000 let stará zvěst Bible a církve, je zcela relevantní i pro člověka 21. století, protože hledání původu i konečného smyslu života, otázka viny a odpuštění, Boha a člověka, si zpracovává každá lidská generace. Křesťané nacházejí živou odpověď v Ježíši Kristu. A k němu zvou i všechny ostatní.